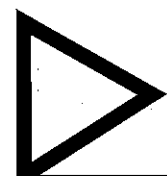

**Stedelijk
Museum**

BUREAU

AMSTERDAM

NO 8

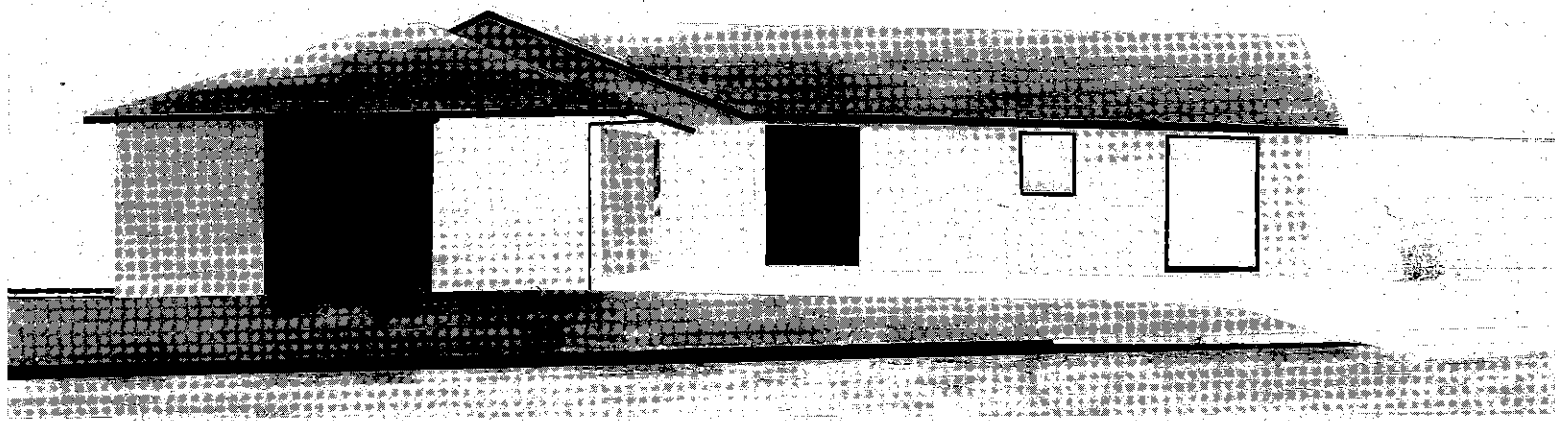
ROZENSTRAAT 59 / 1016 NN AMSTERDAM

TEL 31(0)20 4220471 / FAX 31(0)20 6261730

HANS

BROEK

03 / 09 / 1994 SCHILDERIJEN 09 / 10 / 1994

OEFENINGEN IN SCHIJN EN WEZEN

Wie ineens, bij voorbeeld na een wandeling door de grote stad, oog in oog staat met het werk van Hans Broek, wordt geconfronteerd met twee uitersten. Eerst was er het rumoer van de straat, waren er de elkaar snel afwisselende beelden van mensen, van gebouwen, van situaties - onoverzichtelijke, vluchtige opnames vol details. Daarna is er de uiterste soberheid van dat ene, tot in zijn essentie teruggebrachte, beeld. Een beeld dat door zijn geconcentreerdheid spanning of zelfs beklemming oproept en een mysterieuze geladenheid heeft.

Men zou kunnen zeggen dat Hans Broek met een bijna calvinistisch aandoend genoegen de werkelijkheid afpelt, de tierlantijnen van alledag verwijderd en zich richt op wat hij beschouwt als de kern. Bij die kern aangekomen, moet echter ook hij erkennen dat er - gelukkig - nog veel te raden en - helaas - ook veel te vrezen overblijft.

Het werk van Hans Broek is overigens een verademing in een ambiance waarin gisteren iedereen nog postmodern was, er vandaag misschien getwijfeld wordt over de theorie waartoe men zich dient te bekennen, en er morgen vast wel een nieuwe stroming zal zijn met een wereldwijde geheimtaal voor café-conversatie en schriftelijk debat.

Zijn schilderijen zijn - qua uiterlijk en thematiek - onmiskenbaar 'modern', maar ze hebben niets van doen met het aanhangen of zelfs uitdragen van alweer een nieuwe experimentele stroming. Er wordt veeleer in teruggegrepen op de traditie van realistische landschapsschilderingen. En er spreekt een 'klassiek' geloof in de waarde van het gevoel en de verbeelding uit. Zichtbaar is eveneens het willen spelen van het tijdloze spel van werkelijkheid en illusie.

Hoe realistisch ook, een wezenstrek van de schilderijen van Hans Broek is dat toch telkens momenten van geheimzinnigheid worden opgeroepen. En de beoogde, vaak ook bereikte, uiterste soberheid brengt - naast de min of meer rationele constatering dat in het beeld alles zijn juiste plaats lijkt te hebben gevonden - menigmaal een gevoel van beklemming teweeg.

Als voorbeelden kunnen in dit verband twee van de tentoongestelde werken worden genoemd.

Het grijs-wit weergegeven trappenhuis doet denken aan de etagewoningen waarmee in ons

land, tijdens het Wederopbouw-optimisme van de jaren '50 en vroege jaren '60, menige polder werd volgebouwd. Tegelijkertijd dwingt het beeld, waarin personen en voorwerpen ontbreken en het kale venster geen blik naar buiten biedt, tot associaties met claustrofobische benauwenis, met toestanden van uitzichtloosheid.

En dan is er die realistische, zij het maquetteachtige, weergave van een Amerikaanse droombungalow. De voorgevel krijgt, mede door het stilistisch spel met ramen en deuren, de allure van een façade. De midden in de gevel geplaatste voordeur staat kennelijk open, maar meer dan een mysterieus zwart gat krijgt de toeschouwer niet te zien.

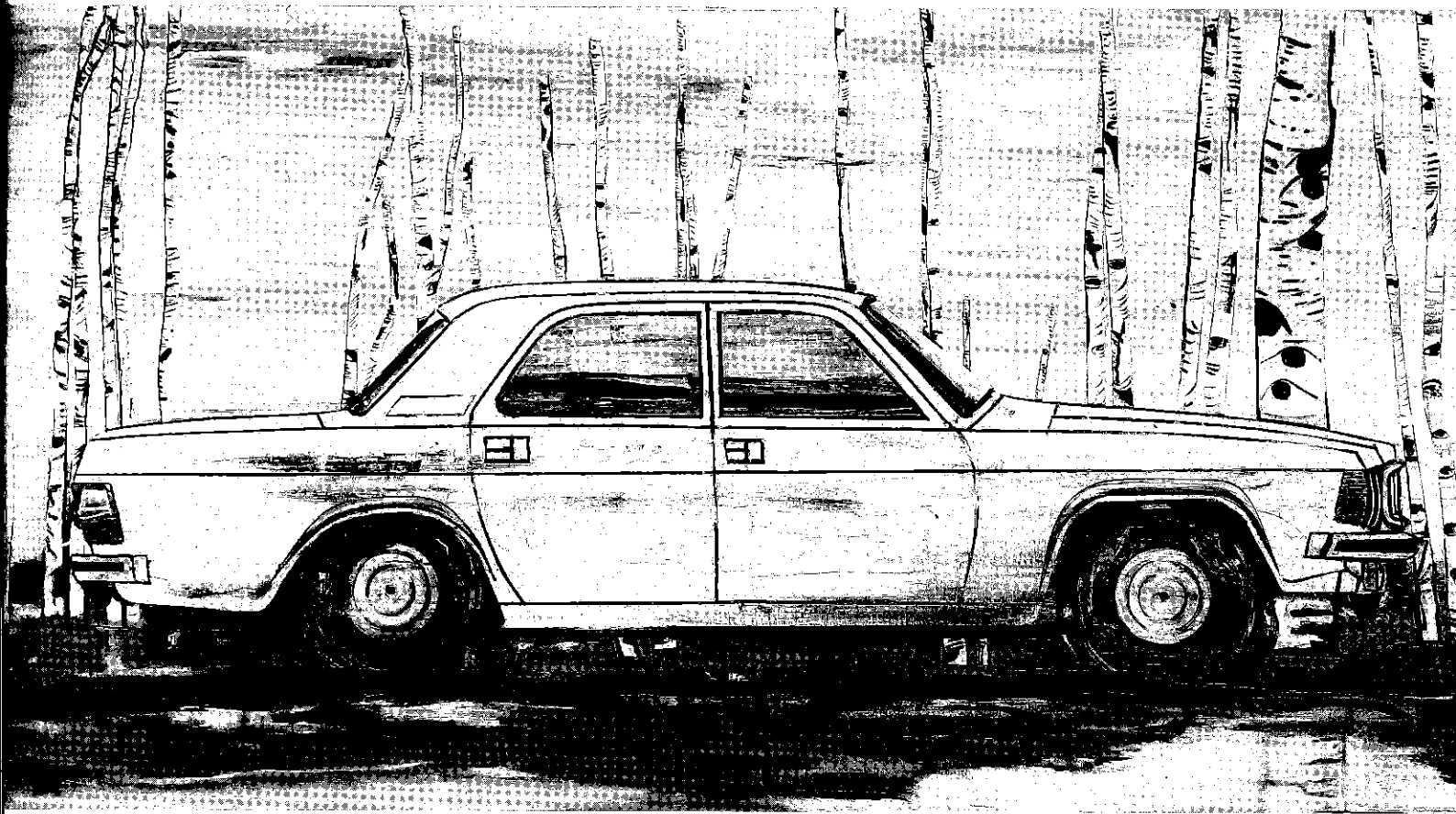
De doorgaande ontwikkeling in het werk van Hans Broek laat zich goed aflezen aan het meest recente schilderij. Opnieuw is er een façade. Ditmaal in de vorm van een schutting die een bosschage goeddeels aan het zicht onttrekt. De meeste aandacht gaat evenwel uit naar de voor de schutting staande, nogal slungelige man met een voor zijn leeftijd tamelijk serieuze blik. Waar in de andere tentoongestelde werken figuren doelbewust zijn weggelaten, staat nu ineens een persoon centraal. Verder is er als vanouds uiterste soberheid en geconcentreerdheid.

Het betreft onmiskenbaar een soort zelfportret. Maar de vakkundig afgebeelde figuur roept meteen vragen op. Vanwaar die enigszins geposeerde houding? Vanwaar ook die ernstig-neutrale blik? En vanwaar die 'optimistische' blikrichting? Waar kijkt die man eigenlijk naar en ziet hij wat? Of berusten al die concrete vragen op een misverstand en is de afgebeelde figuur in wezen een symbool, een weergave van weer een façade maar ditmaal in een menselijke gedaante.

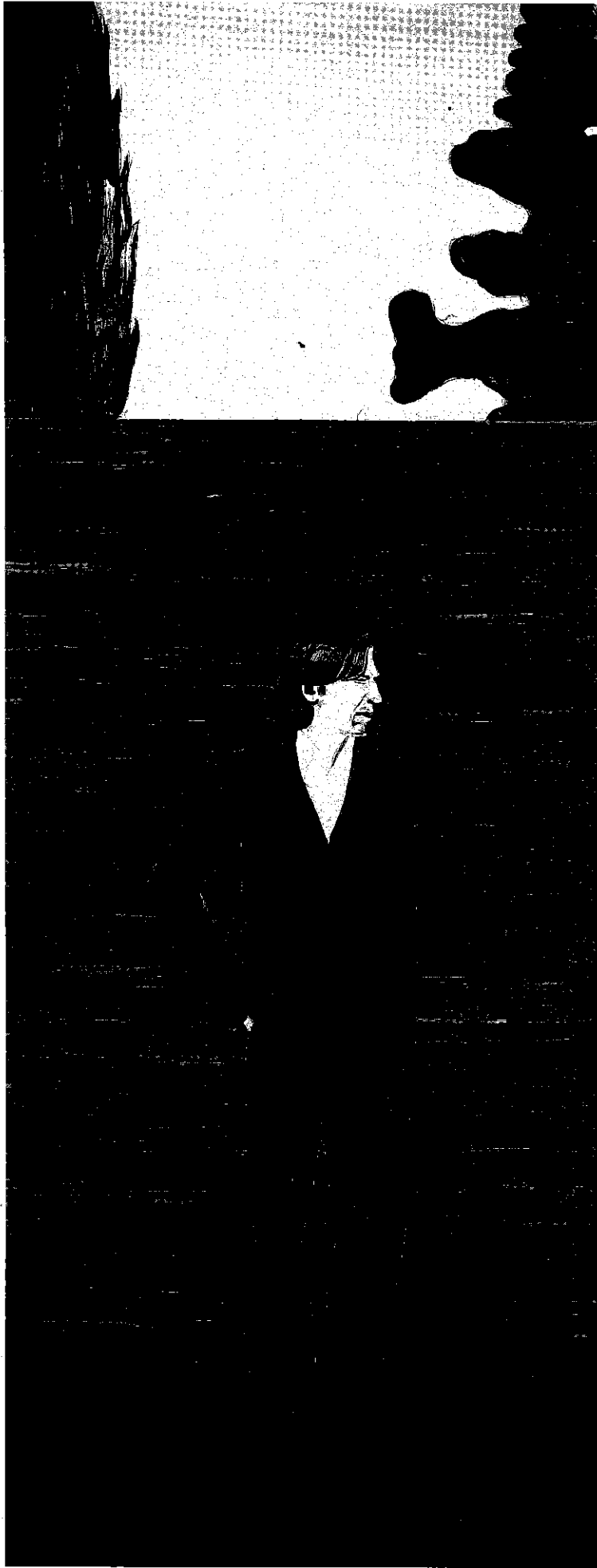
Rein Bijkerk

Hans Broek, zonder titel, 1994, (courtesy Art & Project, Slootdorp), foto: Thijs Quispel

Hans Broek, zonder titel, 1994, (courtesy Art & Project, Slootdorp), foto: Thijs Quispel

Hans Broek, zonder titel, 1994, (courtesy Art & Project, Slootdorp), foto: Thijs Quispel

EXERCISES IN APPEARANCE AND ESSENCE

If suddenly, for example after walking in a city, you come eye to eye with the work of Hans Broek, you are confronted by two extremes. First there were the street sounds and the quickly changing glimpses of people, buildings, situations - disordered, fleeting impressions full of details. Then there is the extreme austerity of that one image reduced to its essence, an image which through its concentration evokes tensions or even oppression and is mysteriously charged.

It might be said that with a pleasure that seems almost Calvinist Hans Broek strips reality, removing the everyday frills, and focuses on what he considers to be the core. Having reached that core, however, he too must admit - fortunately - that much remains to be guessed and - alas - to be feared. Hans Broek's work is a welcome relief in an 'ambience in which yesterday everyone was still post-modern, today there is some doubt as to which theory one should adopt, and tomorrow there is bound to be a new movement with a universal secret language for café conversation and written debate.

In appearance and themes, his paintings are unmistakably 'modern', but they have nothing to do with supporting or championing yet another experimental movement. They tend rather to look back to the tradition of realistic landscape painting. And they express a 'classic' faith in the value of feeling and imagination. There is also a visible desire to play the timeless game of reality and illusion. However realistic they may be, an essential feature of Hans Broek's paintings is that moments of mystery are repeatedly evoked. And the intended, and often achieved, extreme austerity often leads to a sense of oppressiveness, in addition to the more or less rational

observation that everything in the work seems to be in the right spot.

Two of the works exhibited can serve as examples. The stairwell depicted in greyish white is reminiscent of the blocks of flats which covered the country during the optimistic phase of post-war reconstruction in the fifties and early sixties. At the same time the painting, in which people and objects are missing and the bare window offers no view outside, evokes associations with claustrophobic oppressiveness, with hopeless situations.

Then there is the realistic, if model-like, depiction of an American dream bungalow. The front, partly through the stylistic playing with windows and doors, takes on the airs of a facade. The front door in the middle of the facade is apparently open, but we are shown no more than a mysterious black hole.

The continuing development in Hans Broek's work can be clearly seen in his most recent painting. Again there is a facade, now in the form of a fence which hides most of a grove from view. Our attention is drawn, however, to the rather lanky man standing in front of the fence whose expression is somewhat serious for his age. Whereas in the other works shown figures have been deliberately left out, here a person is central. Otherwise, as before, there is extreme austerity and concentration.

It is unmistakably a kind of self-portrait. But the skillfully portrayed figure immediately raises questions. Why that slightly posed attitude? Why the grave-neutral expression? And why the 'optimistic' direction of his gaze? Where is he looking and what does he see? Or are all these questions based on a misunderstanding and is the figure in essence a symbol, a representation of yet another facade but this time in human form?

Rein Bijkerk

Biografie

HANS BROEK

1965, Veenendaal

Hogeschool voor de Kunsten, Utrecht, 1983-1988
Rijksakademie van Beeldende Kunsten, 1991-1993

1992 Koninklijke Subsidie voor de Schilderkunst, Paleis op de Dam, Amsterdam

1993 Nouvelles Images, Den Haag

1993 Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, KunstRAI, Amsterdam
1994 Art & Project, Slootdorp

Lezingen

Woensdag 5 oktober 1994, 20.00 uur.
Toegang f 5,-, reserveren: tel. 4220471.

Monique Feenstra en Bettina Rijkschroeff, kunsthistorici, en Herbert van Rheaden, docent van het Kunsthistorisch Instituut, hebben naar aanleiding van het vrijgekomen privé-archief van de Nederlandse kunstenaar PAUL CITROEN (1896-1983) een studie geschreven die in het voorjaar 1994 is verschenen. In deze studie beogen zij het bestaande beeld van de kunstenaar, portrettekenaar en schilder waar nodig aan te vullen en te corrigeren. Uit de archivalia komt de ontwikkelingsgang van een kunstenaar naar voren, die aanvankelijk academisch opgeleid, overrompeld werd door de avant-gardistische Duitse kunst, die hij leerde kennen in de galerie Der Sturm in Berlijn van Herwarth Walden. Het kunstenaarschap van Citroen werd enerzijds bepaald door de passie van het verzamelen van de moderne kunst, anderzijds bepaald door de latente tweestrijd niet te kunnen kiezen tussen de traditie van het naturalisme en het eigentijdse modernisme. Deze tweestrijd is het thema dat de diverse invalshoeken in de publikatie verbindt.

MONIQUE FEENSTRA gaat in haar lezing vooral in op de bijdrage van de collectievorming van Citroen voor de introductie van de Duitse avant-gardistische kunst in Nederland voor en na de Tweede Wereldoorlog, terwijl HERBERT VAN RHEEDEN het dualisme in zijn kunstopvattingen en zijn kunstonderwijs aan de hand van zijn beeldend werk zal demonstreren.

De lezingen worden georganiseerd in samenwerking met het Kunsthistorisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam

Nieuwsbrief

U kunt zich abonneren op de Nieuwsbrief van Bureau Amsterdam. Als u f. 25,- overmaakt op girorekening 4500092 t.g.v. Dienst Musea voor Moderne Kunst te Amsterdam onder vermelding 'Nieuwsbrief Bureau Amsterdam' krijgt u de Nieuwsbrief een jaar lang toegestuurd. U ontvangt dan tevens de uitnodigingen voor de openingen.

Colofon

Redactie: Leontine Coelewijn
Tekst: Rein Bijkerk
Secretariaat: Jan Meijer,
Geeta Bindsrisingh (ass.)
Vormgeving: Mevis & Van Deursen
Druk: Rob Stolk, Amsterdam
Fotografie: Thijs Quispel
Vertaling: John Rudge

Met dank aan: de Stichting Fonds voor beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst en Art & Project, Slootdorp

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
tel. 31. (0)20. 4220471
fax. 31. (0)20. 6261730
e-mail: smba@hacktic.nl
geopend van di t/m zo, 11.00 t/m 17.00 uur

20 oktober - 4 december 1994

Jan van Grunsven en Eran Schaerf, samenwerkingsproject